

KRAJSKÝ ÚŘAD JIHMORAVSKÉHO KRAJE

Odbor životního prostředí
Žerotínovo náměstí 3/5, 601 82 Brno

Č. j.:
JMK 77333/2011

Sp. zn.:
S – JMK 77333/2011/OŽP/BI

Vyřizuje/linka
Mgr. Bláha/1538

Brno
20.07.2011

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí, jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody a krajiny ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1) a § 67 odst. 1) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, podle ustanovení § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a ustanovení § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“), v souladu s ustanovením § 56 odst. 2 písm. a) a b) a na základě § 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny vydává toto opatření obecné povahy:

I.

Povoluje se výjimka ze zákazů (§ 50 odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody a krajiny) u zvláště chráněného živočicha kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*), a to jeho plašení střelbou, popř. jinými prostředky, a usmrcování odstřelem.

II.

Výjimka se povoluje

- a) osobám oprávněným k rybníkářství podle zvláštního zákona;¹
- b) osobám vykonávajícím rybářské právo podle zvláštního zákona²

a platí pro rybníky a rybářské revíry (viz čl. III.), na které se tato jejich práva vztahují.

III.

Výjimku lze uplatňovat ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření každoročně v období od 1. září do konce února následujícího kalendářního roku

- a) na rybnících podle zvláštního zákona³ a v jejich bezprostředním okolí na území Jihomoravského kraje kromě ornitologicky významných lokalit uvedených v příloze 1 tohoto opatření a kromě zvláště chráněných území. Na rybnících plůdkových a násadových, pokud splňují i ostatní podmínky uvedené výše, lze výjimku uplatňovat každoročně v období od 16. srpna do 10. dubna následujícího kalendářního roku;
- b) na rybářských revírech podle zvláštního zákona⁴ a v jejich bezprostředním okolí na území Jihomoravského kraje kromě ornitologicky významných lokalit uvedených v příloze 1 tohoto

¹ § 3 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

² § 6 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

³ § 2 písm. c) zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 4 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

opatření a kromě zvláště chráněných území. Na rybářských revírech uvedených v příloze 2 tohoto opatření, pokud splňují i ostatní podmínky uvedené výše, lze výjimku uplatňovat také v období od 1. do 15. března.

IV.

Výjimku lze uplatňovat za těchto podmínek:

1. Usmrcovat kormorány odstřelem může pouze osoba oprávněná k lovu zvěře podle zvláštního zákona⁵ a může tak činit pouze palnou zbraní určenou k loveckým účelům.
2. Odstřelovat kormorány lze pouze tehdy, nachází-li se v dohledu střelce současně více než 20 kormoránů. Množství usmrcených ptáků z jednoho hejna nesmí překročit 10 %.
3. Na rybářských revírech lze výjimku uplatňovat pouze ve vymezeném denním období, které začíná dvě hodiny po východu slunce a končí dvě hodiny před západem slunce.
4. Nejpozději do 15. srpna každého roku oznámí osoba uvedená v čl. II písm. a), která výjimku hodlá v nadcházející sezóně využívat, Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí, které z rybníků, na nichž tato osoba provozuje rybníkářství, budou v této sezóně zařazeny do kategorie rybníků plůdkových a rybníků násadových.
5. Nejpozději do 31. května každého roku oznámí osoba, která výjimku v uplynulé sezóně využívala, počet usmrcených kormoránů na jednotlivých rybníčních soustavách a v jednotlivých rybářských revírech Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí.
6. Osoba provádějící odstřel u každého usmrceného kormorána zjistí, zda je kroužkovan. Nalezené kroužky musí být předány Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí, ve stejné lhůtě jako oznámení dle bodu 4. U každého kroužku musí být uvedeno, kdy a kde byl příslušný pták usmrcen.

V.

Pro rybníky a rybářské revíry, kde je usmrcování a plašení kormorána velkého povoleno dosud platným rozhodnutím Krajského úřadu Jihomoravského kraje vydaným před účinností tohoto opatření, začínají podmínky stanovené tímto opatřením platit prvním dnem po skončení platnosti příslušného rozhodnutí.

VI.

Výjimka povolená tímto opatřením platí po dobu šesti let ode dne nabytí účinnosti tohoto opatření.

Odůvodnění

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí (dále jen „krajský úřad“) vydával v uplynulých letech na žádost několika subjektů rozhodnutí dle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, jimiž povoloval výjimku ze zákazů u zvláště chráněného živočicha kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*). Povolováno bylo usmrcování kormorána odstřelem a jeho plašení. Výjimky byly povolovány jednak na rybnících z důvodu prevence závažných škod v rybářském hospodářství (§ 56 odst. 2 písm. b) cit. zákona), jednak na rybářských revírech z důvodu ochrany živočichů a jejich stanovišť (§ 56 odst. 2 písm. a) cit. zákona). Za účelem snížení administrativní zátěže a sjednocení podmínek pro různé potenciální žadatele využil krajský úřad

⁵ Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

pravomoci, kterou mu svěřila novela zákona o ochraně přírody a krajiny účinná od 1. 12. 2009, a rozhodl se výjimku povolit pro blíže nespecifikovaný okruh osob opatřením obecné povahy.

Návrh opatření obecné povahy ze dne 31. 5. 2011 byl vyvěšen na úřední desce krajského úřadu od 6. 6. 2011 do 29. 6. 2011. Byl také rozeslán všem obcím na území Jihomoravského kraje ke zveřejnění na úředních deskách obecních úřadů. Každý, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být tímto opatřením obecné povahy přímo dotčeny, byl oprávněn u krajského úřadu uplatnit písemné připomínky k návrhu (§ 172 odst. 4 správního řádu). Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy souvisejí s výkonem vlastnického práva k nemovitostem mohou být tímto opatřením obecné povahy přímo dotčeny, měli možnost proti návrhu ve lhůtě 30 dnů od jeho zveřejnění podat písemné odůvodněné námitky (§ 172 odst. 5 správního řádu). Lhůta pro podání námitek uplynula dne 7. 7. 2011. Krajský úřad k dnešnímu dni žádné připomínky ani námitky k návrhu opatření obecné povahy neobdržel, a opatření tudíž vydává ve znění, které bylo uvedeno v návrhu.

Obdobně jako v dříve vedených řízeních o výjimce posuzoval krajský úřad existenci veřejného zájmu nutného pro udělení výjimky. Pokud jde odstřel kormoránů na rybnících, je podle názoru krajského úřadu tímto veřejným zájmem předcházení závažným škodám na rybolovu ve smyslu § 56 odst. 2 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny. Krajský úřad vychází ze svých předchozích poznatků, podle nichž početná a koordinovaně lovící hejna kormoránů velkých, kteří na území Jihomoravského kraje zimují nebo tudy protahují, způsobují značné škody v rybářském hospodářství, zejména pak na plůdkových a násadových rybnících - náhrady škod proplácené podle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, se pohybují v řádu milionů Kč ročně. V Jihomoravském kraji byly v letech 2000–2010 takto uhrazeny škody v celkové výši 38 147 000 Kč.

Na rybářských revírech je veřejným zájmem odůvodňujícím udělení výjimky ochrana volně žijících živočichů a jejich stanovišť (§ 56 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně přírody a krajiny). Týká se zejména tekoucích vod, kam se migrující či zimující kormoráni velcí soustřeďují především v období, kdy jsou stojaté vody zamrzlé, někdy v počtech desítek až stovek jedinců. Predační tlak na rybí obsádku může být v takovém případě devastující, zvláště v úsecích, kde koryta vodotečí díky vodohospodářským úpravám ztratila přirozený charakter a ryby zde nenacházejí vhodný úkryt. Kromě běžných druhů jsou postiženy i druhy zvláště chráněné, např. jelec jesen, ouklejka pruhovaná, mník jednovousý, střevle potoční či vranka obecná. Silný predáční tlak kormorána velkého však ovlivňuje všechny druhy ryb, mění se jejich kvantitativní zastoupení v toku, mizí generační jedinci potřební pro zpětné zarybňování postižených revírů. Druhotně jsou ovlivněni i další predátoři ryb jako např. volavka popelavá, morčák velký, ledňáček říční, vydra říční apod. Přímo nebo nepřímo je tedy postižen celý vodní ekosystém. Tento aspekt nabývá na významu s postupnou obnovou říčního kontinua a možností šíření nových druhů ryb.

Převahu veřejného zájmu na snižování škod způsobených v rybářském hospodářství nad zájmem na ochraně kormorána velkého dovozuje krajský úřad ze skutečnosti, že uplatňování výjimky ve stanoveném rozsahu nebude mít významný vliv na populaci kormorána velkého (která tudíž bude udržena v příznivém stavu z hlediska ochrany). Tato úvaha vychází z dlouholeté praxe zdejšího orgánu ochrany přírody, kdy jsou podmínky rozhodnutí povolujících odstřelů a plašení kormoránů obdobné jako ve vydávaném opatření obecné povahy, přesto počet kormoránů velkých zimujících České republice neklesá (2005 – 8736 ex., 2006 – 9219 ex., 2007 – 8559 ex., 2008 – 12 782 ex., 2009 – 9792 ex.), stejně jako počet párů hnízdících v jihomoravském regionu (2008 – 110 párů, 2009 – 94 páry, 2010 – 109 párů). Co se týká rybářských revírů, stojí zde proti sobě veřejný zájem na ochraně vyváženého, bohatého vodního ekosystému včetně zvláště chráněných druhů ryb a zájem na ochraně ohroženého druhu ptáka, jehož evropská populace

ohrožena není. Omezeným odstřelem a plašením kormoránů velkých lze dosáhnout výrazného zlepšení situace na vodních plochách, aniž by to mělo vliv na populaci postiženého druhu. Převaha veřejného zájmu je zde zřejmá.

Z dosavadních poznatků je zřejmé, že regulovaný odstřel kormoránů a jejich akustické plašení lze považovat za jediné uspokojivé řešení. Jiné formy ochrany jsou prakticky nepoužitelné (zasíťování vodních ploch a toků) nebo nejsou dostatečně účinné (plašení vizuálními efekty). Prvek prevence vzniku závažných škod je zohledněn tím, že odstřel kormoránů se povoluje, až když jejich množství v dohledu lovce přesáhne stanovený počet. Z téhož důvodu je omezen maximální počet usmrčených ptáků z jednoho hejna (účinek odstřelu má být odstrašující, nikoli regulační).

Výjimka se povoluje osobám oprávněným k rybníkářství a vykonávajícím rybářské právo na rybnících a rybářských revírech, ke kterým se tato jejich práva vztahují. Protože je však kormorán velký zvěří ve smyslu zákona o myslivosti, nelze k jeho usmrcování oprávnit osobu, která nemá oprávnění k lovu zvěře podle tohoto zákona. Z toho důvodu krajský úřad stanovil příslušnou omezující podmínku, a sice že usmrcovat kormorány v souladu s udělenou výjimkou mohou výhradně osoby, které jsou oprávněny k lovu zvěře podle zákona o myslivosti. Obdobnou podmínku obsahovaly rovněž výjimky povolené dřívějšími rozhodnutími, přičemž v praxi se tento postup dle zjištění krajského úřadu osvědčil.

Jediným dovoleným způsobem usmrcování je odstřel loveckou palnou zbraní; jiné způsoby usmrcování dovoleny nejsou. Způsoby plašení kormoránů nejsou tímto opatřením nijak omezeny, krajský úřad nicméně vzhledem k dosavadním zkušenostem předpokládá, že pro svou účinnost bude využíváno takřka výhradně plašení akustické.

Při stanovení okruhu osob, kterým se výjimka tímto opatřením povoluje, vycházel krajský úřad ze zkušeností s dříve podanými žádostmi. Žadatelé v dosud vedených řízeních o výjimce byly nejčastěji osoby vykonávající v Jihomoravském kraji rybníkářství (konkrétně Rybníkářství Pohořelice, a.s., a Rybářství Hodonín, s.r.o.) a Moravský rybářský svaz, popř. jeho místní organizace. Okruh osob, které budou moci výjimku uplatňovat, proto krajský úřad stanovil tak, aby typově odpovídal subjektům, které vykonávají tytéž činnosti jako dosavadní žadatelé.

Z dříve udělovaných výjimek krajský úřad rovněž dovodil, jaké typy lokalit jsou z hlediska vzniku škod nejrizikovější. Z území, pro která je výjimka udělována, se rozhodl vyjmout všechna zvláště chráněná území, ať už jde o ta, na nichž sám vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny, nebo o území pod správou jiných orgánů (velkoplošná a uvnitř nich ležící maloplošná chráněná území, popř. maloplošná zvláště chráněná území spadající do kategorie národních). Vychází přitom z úvahy, že ve zvláště chráněných územích by měly být zájmy ochrany přírody chráněny přísněji a režim případných výjimek (přísnější nebo i mírnější) by měl být lépe přizpůsoben konkrétním podmínkám jednotlivých lokalit.

Navíc se krajský úřad rozhodl výjimku nepovolit v omezeném počtu lokalit, které sice nejsou zvláště chráněny, avšak podle poznatků krajského úřadu mají mimořádný ornitologický význam zejména jako hnízdiště a shromaždiště vodních ptáků. Tato území krajský úřad označuje jako „ornitologicky významné lokality“ a jejich seznam připojuje k tomuto opatření jako přílohu č. 1.

Na zbývajícím území Jihomoravského kraje lze výjimku uplatňovat na všech rybnících bez omezení rozlohy. Výjimka se nevztahuje na zvláštní rybochovná zařízení ve smyslu § 2 písm. d) zákona o rybářství. Na rybářských revírech je uplatňování výjimky omezeno na stanovenou denní dobu, a to z důvodu ochrany ptáků na nocovištích.